

Základní škola Opatovice, okres Brno – venkov, příspěvková organizace

Malé dráhy 66, 664 61 Opatovice

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Škola pro život

1. Identifikační údaje

Název programu: **ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ**

Motivační název: **ŠKOLA PRO ŽIVOT**

Předkladatel:
Název školy: **Základní škola Opatovice, okres Brno-venkov,
příspěvková organizace**

Adresa školy: **Malé dráhy 66
664 61 Opatovice**

Ředitelka školy: **Mgr. Dagmar Štěpánová**

Kontakty:
Telefon: **547 232 332**
E-mail: **reditelna@zsopatovice.eu**

Zápis do školského rejstříku: **9. 8.2010**
IZO Školní družiny: **181 019 175**
Identifikátor zařízení: **600 110 877**
IČ: **71 004 033**

Zřizovatel:
Adresa: **Obec Opatovice
Velké dráhy 152
664 61 Opatovice**

Kontakty:
Telefon: **547 232 433**
E-mail: **podatelna@opatovice.eu**

Platnost dokumentu od: **1. 9. 2023**
Číslo jednací: **ZŠ 123/2023**

Podpis ředitelky školy:

Razítko školy:

2. Charakteristika zařízení

Školní družina je součástí ZŠ Opatovice. Je umístěna ve kmenové učebně v přízemí budovy školy. Školní družinu navštěvují žáci 1. – 3. ročníku, žáci ostatních ročníků jsou přijímáni do naplnění kapacity družiny, která je 25 žáků. Kritériem přijetí žáků je jejich věk. Rodiče žáky přihlašují odevzdáním zápisního lístku, kde informují o době příchodu a odchodu ze školní družiny. Provoz školní družiny je od 11.40 do 16.00. Odhlášení ze školní družiny je možné pouze písemně po vyplnění formuláře. Všechny dokumenty jsou ke stažení na webu školy.

Školní družina je důležitým výchovným partnerem rodiny a školy. Pomáhá zpříjemnit a plnohodnotně využít volný čas dětí, má důležitou roli v prevenci sociálně patologických jevů.

Dokumentace je vedena v přehledu výchovně vzdělávací práce ŠD – třídní knize.

3. Materiální podmínky školní družiny

Činnost školní družiny je organizována ve vlastních prostorách, využívána je i místnost pro výdej školních obědů, počítačová učebna, knihovna, travnaté fotbalové hřiště, obecní sál – tělovýchovné zařízení obce a především krásné okolí obce.

Učebna školní družiny je prostorná a světlá. Je vybavena výškově stavitelným nábytkem. Ve třídě je omyvatelná podlahová krytina a část pokrývá koberec.

Děti mají dostatečné množství her, stavebnic, mohou využívat knihy z žákovské knihovny. Nákup vybavení do školní družiny zajišťuje ředitelka školy po dohodě s vychovatelkami.

Na výzdobě společných prostor se podílejí žáci.

4. Ekonomické podmínky školní družiny

Za pobyt žáků ve školní družině je vybírána úplata. Úplata je splatná ve dvou splátkách v srpnu a v lednu. Výše úplaty za zájmové vzdělávání vychází ze směrnice Stanovení úplaty ve školní družině. Vybavení a provoz ŠD jsou především financovány z rozpočtu zřizovatele, nejsou financovány odděleně od provozu školy, ale jsou součástí celého rozpočtu školy. **Družina vykonává činnost jen ve dnech školního vyučování.**

5. Personální podmínky školní družiny

Pedagogické působení zajišťují dvě vychovatelky s částečným úvazkem. Vytváří příznivé klima a podporují žáky v rozvoji jejich dovedností a schopností. Účastní se dalšího vzdělávání a podílí se na akcích školy.

6. Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve školní družině

Vychovatelky ve školní družině vyhledávají, zjišťují a zhodnocují možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách zájmového vzdělávání v různých prostředích a současně přijímají opatření k prevenci rizik. Seznamují žáky s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a bezpečnost. Pravidla chování žáků jsou podrobně popsána ve vnitřním řádu školní družiny.

Pokud ŠD pro svoji činnost využívá obecní sál a PC učebnu, řídí se řády pro tyto učebny. Důraz je kladen na hygienu, dodržování pitného a stravovacího režimu.

Na začátku školního roku jsou žáci seznámeni s vnitřním řádem školní družiny. Záznam o poučení je uveden v třídní knize ŠD. Lékárnička pro první pomoc je umístěna v ředitelně, je přístupna pro ošetření. V případě poranění provede vychovatelka zápis do knihy úrazů, informuje zákonné zástupce a vedení školy.

7. Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a pro žáky mimořádně nadané

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, sociálním znevýhodněním) bude podle stupně jejich postižení a znevýhodnění věnována individuální péče.

Vychovatelky budou zadávat práci odpovídající možnostem znevýhodněných žáků, budou posilovat jejich motivaci, učení se navzájem.

Vychovatelky školní družiny budou spolupracovat s třídními učiteli a rodiči.

Pokud by docházeli do školní družiny žáci mimořádně nadaní, nabídnou vychovatelky individuální péči i těmto žákům (složitější úkoly, role ve skupinové práci, náročnější aktivity).

8. Cíle vzdělávání

Chceme

- rozvíjet osobnost žáka a její respektování,
- vychovávat k smysluplnému využívání volného času a předcházet sociálně patologickým jevům,
- připravovat jedince na život ve společnosti a vybavit ho vědomostmi, ale také postoji,
- učit seberealizaci žáka ve skupinových, individuálních, řízených i spontánních aktivitách,
- učit osvojování si základních hodnot, na nichž je založena naše společnost,
- vést žáka k samostatnosti a odpovědnosti za své jednání vůči životnímu prostředí a ostatním lidem

9. Formy a obsah vzdělávání

Činnost školní družiny by měla ústít v získávání určitých kompetencí. Kompetence představují dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které žáci získávají v průběhu několikaleté docházky do školní družiny. Budou se prolínat všemi činnostmi zájmového vzdělávání.

1. Kompetence k učení: Žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpověď, všímá si souvislosti mezi jevy, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů: Žák si všímá dění a problémů, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, hledá různé způsoby řešení problému, umí vyjádřit svůj názor, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně vymýšlí nová řešení. Započaté činnosti dokončuje.

3. **Komunikativní kompetence:** Žák ovládá řeč, vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky. Komunikace je kultivovaná.

4. **Sociální a interpersonální kompetence:** Žák samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpoznává vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřídit – přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.

5. **Činnostní a občanské kompetence:** Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaluje rizika svých nápadů, k úkolům povinnostem přistupuje odpovědně, uvědomuje si svá práva i práva druhých, dbá na své osobní zdraví i druhých, chová se odpovědně ohledem na zdravé a bezpečné prostředí /přírodní i společenské/.

6. **Kompetence k trávení volného času:** Žák se orientuje v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech, umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času.

Činnosti v ŠD jsou pravidelné, zařazovány jsou i příležitostné akce, žákům jsou nabízeny též spontánní aktivity. ŠD umožňuje odpočinkové, rekreační, zájmové činnosti, které tvoří součást náplně volného času a platí pro ně princip dobrovolnosti. **Sebeobslužné činnosti** mají charakter povinnosti.

Odpočinkové činnosti jsou psychicky i fyzicky nenáročné, slouží k odstranění únavy. Do režimu dne se zařazují nejčastěji po obědě, ale podle potřeby i kdykoli během dne. Podle situace mohou mít charakter klidu na koberci, klidného pohybu, např. procházky, volných rozhovorů, popovídání, četby. Vhodné jsou též drobné individuální zájmové aktivity. Dobré uplatnění nacházejí i specifické relaxační techniky, které ve spojení s autogenním tréninkem nejen přinášejí rychlé a efektivní odstranění únavy, nýbrž mají i psychoterapeutický význam.

Rekreační činnosti slouží také k odreagování a odstranění únavy z vyučování, obsahují však pohybově náročnější aktivity tělovýchovného, sportovního, turistického zaměření nebo manuální práce. Pokud je to možné, měly by se provádět venku. Pravidelné zařazování rekreačních činností je jedním z požadavků zdravého duševního i tělesného vývoje dětí.

Zájmové činnosti uspokojují a rozvíjejí zájmy dětí. Mezi základní oblasti lze zahrnout zájmové činnosti společenskovední, přírodovědné, pracovní-technické, tělovýchovné, sportovní, estetické.

Sebeobslužné činnosti se zaměřují na vedení dětí k samostatnosti v péči o vlastní osobu a osobní majetek. Jejich podstata spočívá v pěstování návyků osobní hygieny, účelného a vkusného oblékání, návyků péče o pořádek a čistotu prostředí a návyků při jednání s lidmi.

ŠVP školní družiny vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, a to z oblasti **Člověk a jeho svět** pro 1. stupeň. Člení se do následujících pěti tematických okruhů:

1. **Místo, kde žijeme**
2. **Lidé kolem nás**

3. Lidé a čas
4. Rozmanitost přírody
5. Člověk a jeho zdraví

1. tematický okruh: MÍSTO, KDE ŽIJEME

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Můj domov</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - prostředí domova - dobré vztahy v rodině 	<ul style="list-style-type: none"> - popisujeme naše bydliště - známe adresu bydliště - stavíme náš dům, svůj pokoj - vyprávíme o životě naší rodiny - využíváme různé výtvarné techniky, fotografie, stavebnice 	
<p><u>Cesta do školy</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dopravní výchova - hry s dopravní tematikou - malování dopravních prostředků, značek 	<ul style="list-style-type: none"> - známe cestu do školy a zpět - poznáváme okolí školy - seznamujeme se s pravidly bezpečné chůze po chodníku a po silnici - přecházíme silnici na bezpečném místě - poznáváme dopravní značky 	<p>dopravní vycházky dopravní hry cyklovýlet</p>
<p><u>Škola, školní družina</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vycházky po okolí školy - zásady společenského chování - péče o pořádek ve svém okolí a třídě - výukové programy 	<ul style="list-style-type: none"> - orientujeme se ve škole - známe zaměstnance školy - rozlišujeme jejich povolání - seznamujeme se s řádem školní družiny - s pravidly chování v kolektivu - hrává matematika - celoroční čtení - týden čtení ve školách 	<p>prohlídka školy vycházky po okolí čtení s porozuměním Čtení s Kašpárkem</p>
<p><u>Naše obec</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v obci a blízkém okolí - plán obce - celoškolská integrovaná výuka Naše obec 	<ul style="list-style-type: none"> - poznáváme služby v obci a významné budovy v obci - vyznačujeme do plánu obce významné budovy, cestu do školy - rozpoznáváme ekosystémy v blízkosti obce /les, pole, rybník/ 	<p>návštěva obecního úřadu, knihovny, obchodu</p> <p>výlety do blízkého okolí</p>

2. tematický okruh: LIDÉ KOLEM NÁS

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Rodina</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - postavení jedince v rodině - příbuzenské vztahy - rodinné soužití <p><u>Umíme se správně chovat</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidla společenského chování - pravidla soužití - úcta ke starším - tolerance k odlišnostem - práce, zaměstnání, řemesla <p><u>Oslavy, tradice</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - výroba pozvánek a přání - výroba drobných dáreků - výzdoba třídy - společenské zásady stolování - celoškolní integrovaná výuka Den jazyků <p><u>Mezinárodní dny</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - významné mezinárodní dny - podvědomí o dalších méně známých mezinárodních dnech 	<ul style="list-style-type: none"> - rozlišujeme vztahy v rodině /rodiče,děti, prarodiče,teta,strýc/ - vyprávíme o své rodině - umíme pozdravit, poděkovat, omluvit se, přiznat chybu - učíme se rozlišovat nežádoucí formy chování - vyjmenujeme povolání členů rodiny - učíme se respektovat odlišnosti spolužáků /barva pleti, jazyk, zdravotní postižení/ - vyprávíme, při jakých příležitostech se setkává rodina - vyprávíme o tradicích a zvycích - přejeme oslavenci - vyrábíme pozvánky a přání - zdobíme třídu - důležitost jazykového vzdělání - mezikulturní porozumění - připomínka důležitých hodnot - tématické tvoření - výroba přání k MDŽ, Den matek a otců 	<p>hry na různá povolání</p> <p>vánoční posezení vánoční, velikonoční přání masky na maškarní karneval masopust pálení čarodějnic</p>

3. tematický okruh: LIDÉ A ČAS

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Režim dne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientace v čase - režim dne ve školní družině - využívání volného času - kalendář - celoškolní integrovaná výuka Média a já <p><u>Lidé a čas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - etapy ve vývoji člověka - naše vesnice včera a dnes <p><u>Příroda a čas</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - změny v přírodě - roční období 	<ul style="list-style-type: none"> - orientujeme se v čase - sestavujeme svůj režim dne - využíváme volný čas - učíme se používat kalendář - orientujeme se v minulosti, přítomnosti, budoucnosti - umím využívat svůj volný čas a koníčky - využívám zdravě různá digitální média <ul style="list-style-type: none"> - vyprávíme o tom, jak se mění lidé a naše obec <ul style="list-style-type: none"> - na vycházkách sledujeme změny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích - malujeme je - vyséváme a pečujeme o rostliny, pozorujeme je 	<p>moje plány a zájmy</p> <p>historické a současné fotografie / obrázky lidí a vesnice</p> <p>vycházky do přírody</p> <p>výsadba rostlin</p>

4. tematický okruh: ROZMANITOST PŘÍRODY

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Roční období</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteristika ročních období - třídění přírodnin - výtvarné práce s přírodními materiály - péče o rostliny - domácí a volně žijící zvířata - zelenina a ovoce, jejich druhy a význam pro člověka <p><u>Ochrana životního prostředí</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - čistota v okolí školy - čistota pracovního místa - třídění odpadu - celoškolní integrovaná výuka Den Země 	<ul style="list-style-type: none"> - na vycházkách pozorujeme přírodu v ročních obdobích - poznáváme stromy podle listů, jehličí - poznáváme léčivé rostliny - vyrábíme herbář, koláže - pozorujeme zvířata a rostliny v ročních obdobích - pozorujeme práce na polích a zahradách, sklizeň úrody - čteme knihy o přírodě - využíváme atlasy, encyklopedie <ul style="list-style-type: none"> - rozlišujeme, co přírodě škodí, prospívá - uklízíme své pracovní místo - třídíme odpad 	<p>výstavky výrobků z přírodnin</p> <p>dýňování</p> <p>vycházky do přírody</p> <p>výlety za zvířátky</p> <p>krmení kachen</p> <p>tematické tvoření</p>

5. tematický okruh: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Pravidelné činnosti	Průběžné činnosti	Příležitostné činnosti
<p><u>Hygienické návyky</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - návyky osobní hygieny <p><u>Naše tělo</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vývojové lidské etapy <p><u>Prevence úrazů</u></p> <p><u>První pomoc</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - praktický nácvik situací <p><u>Zdravý životní styl</u></p> <p><u>Krizové situace</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pozitivní vztahy mezi sebou a k okolnímu prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> - dodržujeme hygienické návyky /mytí rukou, osobní hygiena, zuby/ - dbáme na svůj vzhled - poznáváme lidské tělo /stavbu, funkce, orgány/ - rozlišujeme nemoc a úraz - poznáváme běžné nemoci /nachlazení, rýma, angína/ - umíme přivolat pomoc, ošetřit drobné poranění - známe důležitá telefonní čísla - známe zásady správné životosprávy /zdravá strava, vitamíny, pitný režim/ - dbáme na osobní bezpečí - víme, kde jsou nebezpečná místa na cestě do školy - vytváříme mezi sebou pozitivní vztahy - víme, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi 	<p>vycházky do přírody za každého počasí ochutnávka ovoce a zeleniny</p>

10. Obsah

Identifikační údaje	2
Charakteristika zařízení	3
Materiální podmínky školní družiny	3
Ekonomické podmínky školní družiny	3
Personální podmínky školní družiny	3
Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví ve školní družině	3
Podmínky pro zájmové vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a pro žáky mimořádně nadané	4
Cíle vzdělávání	4
Formy a obsah	4
1. tematický okruh: MÍSTO, KDE ŽIJEME	6
2. tematický okruh: LIDÉ KOLEM NÁS	7
3. tematický okruh: LIDÉ A ČAS	8
4. tematický okruh: ROZMANITOST PŘÍRODY	9
5. tematický okruh: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ	10
Obsah	11